

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/10/2021
Identifikačné číslo spisu: 1115201169
Dátum vydania rozhodnutia: 30.11.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1115201169.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: B.T. Transport s.r.o. v reštrukturalizácii, Piaristická 6, Trenčín 911 01, IČO: 36 331 171, zastúpeného advokátom: JUDr. Pavel Čičmanec, so sídlom Prievozská 14/A, Bratislava 821 09, proti žalovanému: Anton Iliáš AUTODOPRAVA, so sídlom Športová 552, Nitrianske Rudno 972 26, IČO: 32 942 010, zastúpenému: Ulianko & partners, s.r.o., so sídlom Nám. SNP 37, Zvolen 960 01, IČO: 36 856 517, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25Cb/12/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Cob/180/2019-560 z 29. septembra 2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovanému priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 18. januára 2019, č. k. 25Cb/12/2015-509 zamietol žalobu a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal vydania rozhodnutia, ktorým súd zruší rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA A MEDIÁČNÁ, a.s., so sídlom Sienkiewiczova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 35 862 882, zo dňa 21.11.2014, sp. zn. 090711 v celom rozsahu. Rozhodcovským rozsudkom sp. zn. 090711 bola žalovanému (v tomto konaní žalobcovi) uložená povinnosť zaplatiť sumu 136.788,79 eur s úrokom z omeškania 14,75 % ročne zo sumy 136.788,79 eur do zaplatenia a náhradu trov rozhodcovského konania titulom poplatku 5.471,69 eur a trov právneho zastúpenia 5.827,82 eur. Žalobca sa domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku z dôvodu podľa § 40 ods. 1 písm. a) bod 1 zákona č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov a z dôvodu podľa § 40 ods. 1 písm. a) bod 4 zákona č. 244/2002 Z. z.

3. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní ustálil, že žaloba je v celom rozsahu nedôvodná. Rozhodcovský rozsudok bol vydaný dňa 21.11.2014 a žalobcovi doručený dňa 16.12.2014. Lehota na podanie žaloby bola novelou zákona č. 244/2002 Z. z. účinnou od 1.1.2015 predĺžená z 30 dní na 60 dní. Podľa názoru súdu prvej inštancie, pokiaľ lehota na podanie žaloby neuplynula pred 1.1.2015, účinnosťou novej právnej úpravy došlo k jej predĺženiu na 60 dní. V zmysle uvedeného tak žalobca mohol podať žalobu do 16.2.2015. Z obsahu spisu vyplývalo, že žaloba bola osobne do podateľne súdu podaná dňa 13.1.2015 a bola zachovaná lehota uvedená v § 41 zákona č. 244/2002 Z. z. Žalobca na pojednávaní dňa 15.12.2017 a vo vyjadreniach doručených súdu dňa 27.6.2018 a 26.7.2018 predniesol novú skutočnosť, ktorou odôvodňoval zrušenie rozhodcovského rozsudku, a to námietku absolútnej neplatnosti rámcovej kúpnej zmluvy, ktorej obsahom bola aj rozhodcovská zmluva. Namietal, že rámcová zmluva je absolútne neplatná v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Uvedenú námietku však žalobca neuviedol v žalobe, pričom išlo o tvrdenia takého významu, že ich podľa názoru súdu nebolo možné považovať za doplnenie argumentácie. S ohľadom na uvedené súd prvej inštancie pripustil zmenu žaloby jej rozšírením s tým dôsledkom, že ku každému novému uplatnenému dôvodu na zrušenie rozhodcovského rozsudku bol súd z úradnej povinnosti povinný skúmať, či vo vzťahu k tomuto dôvodu nedošlo k zániku práva v zmysle § 41 zákona č. 244/2002 Z. z. Včasne uplatnené dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku boli len tie, ktoré boli žalobcom uvedené v žalobe doručenej súdu dňa 13.1.2015. Všetky ostatné dôvody boli uplatnené po uplynutí prekluzívnej 60-dňovej lehoty. V spore žalobca namietal neplatnosť rozhodcovskej zmluvy a priebeh rozhodcovského konania považoval za rozporný s ustanoveniami zákona č. 244/2002 Z. z., pričom zdôraznil porušenie zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania v zmysle § 17 zákona č. 244/2002 Z. z. Neplatnosť rozhodcovskej zmluvy žalobca namietal z dôvodu, že obsahovala záväzok, že zmluvné strany sa podriadia vydanému rozhodcovskému rozsudku s tým, že takéto rozhodnutie bude pre zmluvné strany záväzné a konečné. Súd prvej inštancie uviedol, že ustanovenia týkajúce sa zrušenia rozhodcovského rozsudku majú kogentný charakter a teda ich účastníci nemôžu zmluvne vylúčiť. Uvedené dojednanie nijakým spôsobom nebráni strane domáhať sa na všeobecnom súde žalobou zrušenia rozhodcovského rozsudku. Uvedené konanie prebieha výlučne v intenciách zákona č. 244/2002 Z. z., keď súd skúma žalobcom namietané dôvody taxatívne vymedzené v § 40 zákona č. 244/2002 Z. z. Takto formulovaná záväznosť a konečnosť rozhodcovského rozsudku na všeobecnom súde nepredstavuje vzdanie sa práva vopred, tak ako to namietal žalobca a teda nezakladá dôvod neplatnosti dojednanej rozhodcovskej zmluvy. K námietke žalobcu týkajúcej sa neplatnosti rozhodcovskej zmluvy súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobca počas celého rozhodcovského konania neuplatnil námietku neplatnosti rozhodcovskej doložky. Pritom neplatnosť, resp. neexistencia rozhodcovskej zmluvy bude dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku len za predpokladu, že bola namietaná od začiatku rozhodcovského konania. Ak strana nenamietala neplatnosť rozhodcovskej zmluvy v lehote stanovenej zákonom, inak bez zbytočného odkladu, súd na uvedený dôvod neprihliadne. K námietke žalobcu, že v spore došlo k porušeniu zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania dospel súd prvej inštancie k záveru, že aj táto námietka bola nedôvodná. Rozhodcovský súd poskytol účastníkom rovnakú možnosť na uplatnenie a bránenie práva. To, že rozhodcovský súd nevykonal dokazovanie navrhnuté žalobcom - pripojením rozhodcovského spisu, nezakladá porušenie zásady rovnosti účastníkov konania, keďže súd nebol povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy, pokiaľ ich nepovažoval za potrebné vykonať. Nedôvodný bol aj argument žalobcu, že rozhodcovský súd bral do úvahy len argumenty a dôkazy predložené žalovaným a rozhodol v rozpore s hmotným právom.

4. Súd prvej inštancie k tvrdeniam žalobcu, že rozhodcovský súd sa nevysporiadal s otázkami oprávnenosti, výšky, platnosti a nárokovateľnosti samotnej zmluvnej pokuty a úrokov z omeškania, ako ani s moderačným právom, poukázal na to, že s uvedenými argumentmi sa rozhodcovský súd vysporiadal v odôvodnení napadnutého rozhodcovského rozsudku. Skutočnosť, že sa žalobca nestotožnil so závermi súdu ešte nezakladá nerovnosť účastníkov rozhodcovského konania. Zdôraznil, že úlohou súdu v konaní o žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku nie je meritórny prieskum napadnutého rozhodcovského rozsudku. Meritórny prieskum rozhodcovského rozsudku bol v zásade vylúčený a prípadné samotné nesprávne zistenia skutkových okolností neboli dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku, ak zo skutkových okolností zistených súdom v rámci konania o zrušení

nevyplyva existencia niektorého dôvodu podľa § 40 zákona č. 244/2002 Z. z. Ani vo vzťahu k výzve rozhodcovského súdu na vyčíslenie trov adresovanej právnomu zástupcovi žalovaného ešte pred skončením dokazovania a vydaním rozhodcovského rozsudku nebolo možné hovoriť o porušení zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania, tak ako ani nezaslanie vyčíslenia trov právneho zástupcu žalovaného žalobcovi. Vo vzťahu k žalobcom novej tvrdenej skutočnosti, a to námietky absolútnej neplatnosti rámcovej kúpnej zmluvy, súd prvej inštancie poukázal na to, že včasne uplatnenými dôvodmi zrušenia rozhodcovského rozsudku boli tie, ktoré boli žalobcom uvedené v žalobe doručenej súdu dňa 13.1.2015 a všetky ostatné boli uplatnené po uplynutí prekluzívnej 60-dňovej lehoty. Z pripojeného rozhodcovského spisu ako i spisu vedeného na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 22Cb/1/2009 vyplýva, že prvýkrát námietku neplatnosti rozhodcovskej doložky uplatnil žalobca až pri podaní žaloby v tomto konaní, čo bolo po uplynutí prekluzívnej lehoty stanovenej zákonom č. 244/2002 Z. z. Nad rámec uvedeného súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že ani žalobcom tvrdená absolútna neplatnosť rámcovej kúpnej zmluvy nebola v konaní preukázaná. Súčasne bola otázka platnosti, resp. neplatnosti rámcovej kúpnej zmluvy otázkou právnou a nie skutkovou, preto súd prvej inštancie považoval žalobcom navrhnuté doplnenie dokazovania výsluchom svedkov za nadbytočné a nehospodárne. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „C. s. p.“) a žalovanému, ktorý bol v celom rozsahu úspešný, priznal nárok na náhradu trov konania.

5. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudkom z 29. septembra 2020, sp. zn. 2Cob/180/2019 rozsudok súd prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

6. Odvolací súd prejednal vec v rozsahu dôvodov odvolania a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť. Stotožnil sa so zisteným skutkovým stavom a právnym posúdením veci súdom prvej inštancie a s poukazom na § 387 ods. 2 C. s. p., odkázal na správnosť dôvodov uvedených v napadnutom rozsudku. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku uviedol, že rozhodcovské konanie je druhom civilného procesu, pričom právomoc rozhodcu spor prejednať a rozhodnúť je založená na zhodnej vôli sporových strán prejavenej v rozhodcovskej zmluve. Z tohto dôvodu právny poriadok umožňuje všeobecným súdom zasahovať do rozhodcovského konania len v úzko vymedzených prípadoch, ktoré stanovuje zákon č. 244/2002 Z. z. Vzhľadom na vyššie uvedené bolo zrejmé, že konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku nemohlo byť koncipované obdobne ako opravné konanie v rámci C. s. p. Tým, že odvolateľ žiadal, aby súd preskúmal rozhodcovský rozsudok aj z hľadiska súladu s hmotným právom, požadoval, aby sa súdy zaoberali vecnou správnosťou rozhodcovského konania. Uvedeným by však došlo k úplnému popretiu zmyslu existencie rozhodcovského konania. Kontrolná funkcia súdu sa môže zamerať len na posúdenie nosných otázok procesného charakteru. Rozpor s hmotným právom ako dôvod pre zrušenie rozhodcovského rozsudku z úpravy § 40 zákona č. 244/2002 Z. z. nevyplyva. Preto vecná správnosť rozhodnutia z hľadiska posúdenia sporu nemohla tvoriť relevantné odvolacie dôvody. Odvolací súd sa nestotožnil ani s odvolacou námietkou, že absolútna neplatnosť rámcovej zmluvy bola zásadne uplatnená už v bode 6.1 žaloby, pretože v tomto bode bola vznesená len námietka neplatnosti rozhodcovskej doložky. Súd prvej inštancie správne s poukazom na § 41 zákona č. 244/2002 Z. z. konštatoval, že uvedená námietka bola uplatnená po uplynutí 60 dňovej prekluzívnej lehoty. Ďalej zdôraznil, že všeobecné súdy v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku nemajú právomoc posudzovať hmotnoprávne meritum veci. Právne irelevantná bola aj námietka žalobcu, že sa rozhodcovský súd chybné vysporiadal s otázkou oprávnenosti, výšky, platnosti a nárokovateľnosti zmluvnej pokuty a úrokov z omeškania, pretože skutkové a právne závery uvedené v odôvodnení rozhodcovského rozsudku nemôžu byť dôvodom pre jeho zrušenie.

7. Odvolací súd ďalej nezistil porušenie zásady rovnosti účastníkov rozhodcovského konania, pretože nevykonanie navrhnutých dôkazov nepredstavuje porušenie uvedenej zásady a ani znemožnenie uplatňovať prostriedky procesného úroku a obrany. K námietke o neakceptovaní žiadosti o odročenie pojednávania odvolací súd poukázal na bod 22. napadnutého rozsudku a tam uvedené odôvodnenie. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal existenciu objektívnej skutočnosti brániacej mu zvoliť si advokáta v primeranej lehote po riadnom doručení

predvolania na pojednávanie, ktoré mu bolo preukázateľne doručené v súlade s § 178 ods. 2 C. s. p. Skutočnosť, že žalobca si zvolil nového právneho zástupcu 3 dni pred pojednávaním, nebolo možné dávať na ťarchu súdu, pretože toto rozhodnutie vykonal sám žalobca, keď bez relevantného dôvodu ustanovil nového právneho zástupcu v krátkom čase pred pojednávaním. Súd prvej inštancie pritom správne poukázal na rozhodnutie sp. zn. 1Obdo/19/2014. Odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 C. s. p., a o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C. s. p.

8. Rozsudok odvolacieho súdu napadol včas dovolaním žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) a to z dôvodu podľa § 420 písm. f) C. s. p., že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ako i podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) C. s. p., že rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá nebola dovolacím súdom riešená a ktorá bola riešená rozdielne. Navrhol, aby dovolací súd zrušil dovolaním napadnutý rozsudok a rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

9. Dovolateľ prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p., odôvodnil tým, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces postupom, keď súd prvej inštancie znemožnil právnenému zástupcovi žalobcu konať procesné návrhy neumožnením jeho aktívnej účasti na pojednávaní. Súd vylúčil možnosť žalobcovi byť na vyhlásení rozhodnutia súdu prvej inštancie. Žalobca bol zastúpený advokátom, ktorému nebolo umožnené pripraviť sa na pojednávanie po prebratí zastúpenia. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) C. s. p., dovolateľ uviedol, že sudy nižších inštancií považovali námietku žalobcu smerujúcu k neplatnosti zmluvy za premlčanú, hoci námietka neplatnosti bola písomne vyjadrená v samotnej žalobe a preto súd odňal možnosť prejednať vec z hľadiska, ktoré bolo pre posúdenie veci podstatné. Poukázal na to, že žalobca v žalobe uviedol, že „je toho názoru, že zmluva nebola uzavretá podľa právneho poriadku SR a je neplatná“. Takéto skutkové zistenie súdu o obsahu žaloby, ktorej text bol nesporný, podriadilo právnenému názoru, že žalobca údajne namietal len neplatnosť doložky a neplatnosť zmluvy namietal až v roku 2017, čo nezodpovedalo spornej interpretácii zisťovaného skutkového stavu. Súd nesprávne právne posúdil dôvody žaloby a podriadil ich námietke preklúzie, hoci sa na daný dôvod nemohla vzťahovať.

10. Žalovaný sa vyjadril k dovolaniu podaním zo dňa 13. januára 2021 a uviedol, že rozhodnutia súdov nižšej inštancie považuje za dôvodné a v súlade so zákonom. Podľa jeho názoru bolo dovolanie koncipované procesne nesprávnym a právom neprípustným spôsobom a to najmä vo vzťahu k vymedzeniu dôvodov. Vzhľadom k tomu, že dovolanie vymenúvalo všetky dôvody uvedené v § 420 a § 421 C. s. p., v zmysle uplatnenia zásady právnej istoty podľa čl. 2 C. s. p., by malo byť dovolanie odmietnuté. V dovolaní žalobca vyjadril svoju nespokojnosť s rozsudkom, ktorá však nebola ničím podložená. K tvrdeniam žalobcu o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) C. s. p., s poukazom na rozhodnutie súdu prvej inštancie bez účasti žalobcu, žalovaný uviedol, že dovolanie nie je riadnym opravným prostriedkom a nevytvára priestor na ďalšie skúmanie. Uvedenú námietku žalobcu skúmali oba sudy nižšej inštancie. Vzhľadom na obštrukčné konanie žalobcu tvrdil, že za zmenu právneho zástupcu pred pojednávaním bol zodpovedný sám a až potom jeho právni zástupcovia, nakoľko mal dostatok času na zmenu advokáta. Sudy nižších inštancií tak postupovali správne. Žalovaný ďalej uviedol, že žalobca nikdy nenamietal a neuplatňoval v žalobe tvrdené skutočnosti podľa § 40 ods. 1 písm. a) body 1 a 4 zákona č. 244/2002 Z. z., čo vyplývalo z podanej žaloby. V žalobe namietal žalobca len neplatnosť rozhodcovskej doložky ako takej, z čoho nevyplývala námietka neplatnosti zmluvy. Žalovaný poukázal na hmotnoprávnu 60 dňovú prekluzívnu lehotu na uplatnenie všetkých žalobných zákonných dôvodov, ktorú žalobca porušil. Tiež poukázal na to, že podanie žaloby podľa § 40 zákona č. 244/2002 Z. z., nebolo ekvivalentom odvolania voči rozhodcovskému rozsudku v civilnom sporovom procese. Žalovaný považoval dovolanie žalobcu za účelové a to aj vzhľadom na prebiehajúce exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozsudku. Za obštrukčné konanie žalobcu považoval žalovaný i to, že požiadal o poskytnutie dočasnej ochrany podnikateľa v zmysle zákona č. 92/2020 Z. z. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol, resp. zamietol a priznal žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť.

12. V zmysle § 419 C. s. p., je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

13. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f) a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) C. s. p.

14. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie veľkého senátu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1VCdo/1/2018, ktorý uviedol, že kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 C. s. p., je prípustná.

15. Podľa § 420 písm. f) C. s. p., je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p. Túto vadu videl v tom, že súd prvej inštancie znemožnil právnenému zástupcovi žalobcu konať procesné návrhy neumožnením jeho aktívnej účasti na pojednávaní a vylúčil možnosť žalobcu byť prítomný na vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie.

17. Dovolací súd k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) C. s. p. uvádza, že relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu podľa tohto ustanovenia sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov.

18. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f) C. s. p., zakladá prípustnosť a zároveň aj dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa chápe nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnemu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou SR. Pod pojmom „procesný postup“ (čo vyplýva aj z doteraz platnej konštantnej judikatúry k § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p., a judikatúry ÚS SR) sa rozumie faktická (ne)činnosť súdu znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných práv, resp. možnosť jej aktívnej účasti v spore, predchádzajúca vydaniu súdneho rozhodnutia, avšak nie samotné rozhodnutie súdu vo veci a ani jeho odôvodnenie, funkciou ktorého je vysvetliť podstatné dôvody, so zreteľom na ktoré súd vo veci rozhodol.

19. Dovolateľ za nesprávny procesný postup považoval to, že odvolací súd rozhodol na pojednávaní bez prítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu. Podľa § 183 ods. 1 C. s. p., pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávanie môže byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť. S ohľadom na uvedené ustanovenie

súd môže uskutočniť pojednávanie a na tomto aj rozhodnúť vec bez prítomnosti účastníka, ktorý bol riadne predvolaný a nepožiadaval z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Dôležitosť dôvodu sa posudzuje vždy s prihliadnutím na všetky okolnosti daného prípadu. Súd nie je vždy povinný akceptovať účastníkom uvedený dôvod, ktorý by mohol byť inak spôsobilý pre odročenie pojednávania, najmä ak vedie k zámerným procesným obštrukciám sledujúcim nedôvodné predlžovanie konania a zvyšovanie s tým spojených trov konania.

20. Z obsahu s vecou súvisiaceho súdneho spisu dovolací súd zistil, že pojednávanie, na ktorom súd prvej inštancie rozhodol bez účasti žalobcu a jeho právneho zástupcu sa konalo dňa 18.1.2019, pričom predvolanie na pojednávanie prevzal pôvodný právny zástupca žalobcu dňa 21.11.2018. Následne podaním podaným na súde dňa 14.1.2019 (teda 4 dni pred nariadeným termínom pojednávania) oznámil pôvodný právny zástupca žalobcu, že klient, t. j. žalobca mu vypovedal plnú moc. Dňa 15.1.2019 bola súdu doručená žiadosť o odročenie pojednávania ako i plnomocenstvo žalobcu udelené novému právnenému zástupcovi. Súd prvej inštancie žalobcovi prostredníctvom jeho právneho zástupcu oznámil, že uvedenú žiadosť o odročenie pojednávania neakceptuje. Dovolací súd s ohľadom na vyššie uvedené poukazuje na to, že žiadosť o odročenie pojednávania nesmie byť zneužívaná na iné účely. Bolo zrejmé, že žalobca vedel o pojednávaní s dostatočným predstihom a bolo na ňom, aby v súlade s úlohami súdu v civilnom procese a tiež so zreteľom na svoje procesné povinnosti strán sporu aj sám prispel k tomu, aby sa dosiahol jeho účel. V danom prípade to znamenalo efektívne využiť čas od odročenia pojednávania (2 mesiace) do uskutočnenia pojednávania a riadne pripraviť i svoje zastúpenie. Tým, že požiadaval o odročenie pojednávania štyri dni pred jeho konaním, nekonal v súlade so zásadou, podľa ktorej právo patrí bdelym, teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu, uplatnenie a výkon svojich práv, neodkladajú svoje osobné rozhodnutia týkajúce sa výkonu práv na poslednú chvíľu. Ďalej dovolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/75/2012, v zmysle ktorého „zmena právneho zastúpenia účastníka konania, vyvolaná zánikom zastúpenia, môže byť dôvodom pre odročenie pojednávania len výnimočne.“ Dovolací súd má za to, že o výnimočnosť situácie v danej veci nešlo. Zo spisu nevyplýva, že by žalobca nemal dostatok času zmeniť si právneho zástupcu, ktorý by bol schopný v čase zostávajúcom do pojednávania oboznámiť sa s obsahom spisu a zúčastniť sa na pojednávaní. Prípadná neschopnosť zorganizovať zastupovanie účastníka na požadovanej úrovni ide na ujmu účastníka alebo advokáta, nie súdu. Dovolací súd tak nevzhliadol v danom prípade prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p.

21. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzoval aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá dovolacím súdom riešená nebola) a c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. S poukazom na uvedené zákonné ustanovenia dovolateľ v dovolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke posúdenia námietky neplatnosti zmluvy ako uplatnenej po uplynutí prekluzívnej lehoty, hoci túto námietku už vzniesol v podanej žalobe.

22. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p., mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 C. s. p., (porovnaj rozhodnutia sp. zn. 2 Cdo 203/2016 a 6 Cdo 113/2017).

23. Ak nemá dovolanie, prípustnosť ktorého strana sporu vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p., vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k znemožneniu meritórnemu dovolaciemu prieskumu a odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. f) C. s. p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a) až c) C. s.

p. ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj 1Cdo 126/2017, 1Cdo 206/2017, 2Cdo 203/2016, 3Cdo 235/2016, 4Cdo 89/2017, 7Cdo 20/2017, 8Cdo 186/2016).

24. Dovolací súd uvádza, že aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 C. s. p., musí ísť - okrem vyššie uvedených podmienok - o otázku právnou (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa rozumie tak otázka hmotno-právna (ktorá sa odvíja od interpretácie napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce a podobne), ako aj otázka procesno-právna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

25. Pokiaľ však v dovolaní vymedzená otázka, ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd, nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 C. s. p., a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť.

26. S ohľadom na dovolateľom vymedzený dovolací dôvod najvyšší súd konštatuje, že dovolateľom namietané skutočnosti sa týkali skutkových záverov súdov nižších inštancií, a nie právneho posúdenia vecí. Ako už dovolací súd vyššie uviedol, je nevyhnutné, aby dovolateľom nastolená otázka bola otázka právnou, nastolená spôsobom uvedeným v ustanovení § 421 ods. 1 C. s. p., v zmysle ktorého žalovaný dovolanie podal. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnou normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo 222/2009 z 26. 02. 2010). Nesprávne právne posúdenie pritom môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia. Otázka platnosti, resp. neplatnosti zmluvy bola výsledkom vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu, pričom sa netýkala spornosti pri aplikácii konkrétneho právneho predpisu. Sám dovolateľ v podanom dovolaní uviedol, že nesúhlasil so skutkovými zisteniami súdov nižších inštancií o obsahu podanej žaloby vo vzťahu k námietke neplatnosti rámcovej kúpnej zmluvy, ktorá skutočnosť však nemohla byť prípustným dovolacím dôvodom podľa § 421 C. s. p. V neposlednom rade dovolací súd uvádza, že dovolateľ nevymedzil otázku spôsobom, ktorý by umožnil jej preskúmanie dovolacím súdom, pričom ju nebolo možné ani vyabstrahovať z obsahu podaného dovolania, keď dovolateľ namietal svoju nespokojnosť so skutkovými závermi súdu prvej inštancie.

27. Len záverom dovolací súd dopĺňa, že najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/123/2017 k možnosti vyvodzovania prípustnosti dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a zároveň písm. b) a c) C. s. p. uviedol, že „súčasná existencia všetkých týchto predpokladov prípustnosti dovolania sa bez ďalšieho z povahy vecí vylučuje. Nemožno totiž odôvodňovať prípustnosť dovolania tým, že určitá právna otázka je rozhodovacou praxou dovolacieho súdu riešená ustáleno a zároveň že dovolacím súdom nebola riešená, resp. že je ním riešená rozdielne“ [poznámka dovolacieho súdu: sťažnosť, ktorá bola podaná proti tomuto rozhodnutiu najvyššieho súdu, odmietol Ústavný súd Slovenskej republiky ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 644/2017)]. Vec prejednávajúci senát, ktorý sa stotožňuje s týmto právnym názorom, nadväzujúc naň dodáva, že pokiaľ procesná strana v dovolaní tvrdí, že pri rozhodovaní o niektorej právnej otázke existuje „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“, od ktorej sa odvolací súd odklonil (§ 421 ods. 1 písm. a) C. s. p.), je len logické, že zároveň nemôže úspešne argumentovať tým, že ešte nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, lebo táto otázka buď ešte nebola dovolacím súdom vôbec riešená (§ 421 ods. 1 písm. b) C. s. p.), alebo už riešená bola, dovolacími senátmi najvyššieho súdu je ale rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) C. s. p.). K tomu istému záveru dospel najvyšší súd aj v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo 14/2017, v ktorom konštatoval, že „uplatnenie dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnym posúdení podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p., a súčasne podľa § 421 ods. 1 písm. c) C. s. p. sa vzájomne vylučuje, pretože ak dovolací súd rozhoduje o danej právnej otázke rozdielne, nemožno hovoriť o ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu“.

28. Keďže prípustnosť dovolania žalobcu nebola daná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) C. s. p., a ani podľa ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p., z tohto dôvodu dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f) C. s. p.

29. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

30. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné dovolanie.